

Худан Наталія

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ЗУНУ Демків І.О.)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

В економіці України активізувалися процеси формування ринкового середовища. Спричинені ними перетворення охопили всі сфери господарювання, в т.ч. й систему охорони здоров'я. Це вимагає проведення ефективних реформ у системі охорони здоров'я, найважливішою з яких є створення ринку медичних послуг. Зарубіжний досвід засвідчує, що розвинений ринок медичних послуг забезпечує населенню належний доступ до якісного медичного обслуговування, опосередковано впливаючи на збільшення тривалості життя, поліпшення здоров'я, збереження генофонду нації. На жаль, в Україні ринок медичних послуг формується спонтанно і хаотично, а в деяких регіонах доволі повільно. Тому постає необхідність у створенні передумов та визначенні напрямів його формування і розвитку шляхом розробки регіональної політики формування ринків медичних послуг.

Формування та розвиток ринку медичних послуг спрямовані на створення сприятливих умов життєдіяльності та підвищення здоров'я населення, визначення цінності для суспільства соціальної ефективності, яка проявляється у відповідності до результатів функціонування ринку медичних послуг основним соціальним потребам суспільства: забезпечення рівного доступу до медичних послуг та задоволення їх якістю, нарощування капіталу здоров'я населення, створення робочих місць для висококваліфікованого медичного персоналу тощо [1].

У якості принципів формування та розвитку ринку медичних послуг визначені: цілеспрямованість, легітимність, прозорість та публічність, синхронізація дій, наукова обґрунтованість, системність, єдність, адаптивність, врахування особливостей регіонів, поєднання інтересів, субсидіарність, соціальні гарантії,

поляризований розвиток, зворотній зв'язок, регулювання тарифів, інноваційність. Зміст функціонування ринку медичних послуг певною мірою розкривається через функції медичних послуг, найважливішими серед яких визначено формування достатньої пропозиції медичних послуг на ринку та належної потужності мережі лікувально-профілактичних закладів для їх реалізації; гарантування надання медичних послуг відповідної якості; сприяння поліпшенню здоров'я населення, збільшенню тривалості життя та зменшенню смертності.

Основними завданнями ринку медичних послуг є наступні: забезпечення процесу реалізації цілей формування регіональних ринків медичних послуг; формування свідомості та культури населення регіону щодо ставлення до власного здоров'я; забезпечення ефективності й повноти використання ресурсного потенціалу системи охорони здоров'я регіону; підготовка та перепідготовка медичного персоналу для конкурентоспроможної діяльності; збереження й зміцнення здоров'я населення регіону; надання кваліфікованих медичних послуг усім громадянам незалежно від місця їхнього проживання в регіоні; перехід на лікувально-діагностичні послуги з використанням сучасних медичних технологій. Важливе значення має забезпечення доступного і якісного медичного обслуговування; розроблення практичних заходів для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у медичні заклади; здійснення податкової політики в регіоні, що стимулюватиме розвиток підприємництва; створення єдиної інформаційної служби по всіх медичних установах; здійснення моніторингу процесів медичного обслуговування щодо виявлення їх відповідності основній меті регіональної політики; забезпечення соціальної безпеки регіону; аналіз тенденцій та закономірностей формування регіональних ринків медичних послуг; розроблення регіональних комплексних цільових програм із формування регіональних ринків медичних послуг і забезпечення їхньої реалізації; згортання ринку тіньових медичних послуг у регіоні.

Єдиним об'єктом ринку медичних послуг є медичні послуги, які надаються на платній і безоплатній основі. Суб'єктами даного ринку є виробники (лікарні, амбулаторно-поліклінічні заклади, діагностичні та реабілітаційні центри, санаторії, індивідуально практикуючі лікарі тощо), споживачі (індивідуальні й групові) та посередники (страхові організації, благодійні організації). Регіональні ринки медичних послуг не можна віднести до ринків досконалої конкуренції. Ознаки регіональних ринків медичних послуг в Україні на сучасному етапі та їх формування включають функціонування у формі монополістичної конкуренції, наявність цінових диспропорцій на медичні послуги тощо.

Класифікація факторів формування ринку медичних послуг дасть змогу глибше дослідити та оцінити їх вплив на формування ринку медичних послуг, розробити заходи підвищення ефективності функціонування суб'єктів ринку медичних послуг і запропонувати для кожного регіону оптимальні управлінські рішення щодо інтенсифікації його розвитку [2].

Отже, формування ринку медичних послуг є важливою умовою досягнення позитивних змін у медичній галузі, оскільки дієвість її заходів сприятиме зростанню рівня забезпеченості всіх верств населення регіону якісними і доступними медичними послугами, зведенню до мінімуму факторів, що спричиняють соціальну напругу в суспільстві. З урахуванням цього, визначається зміст, принципи, функції та завдання такої політики. При цьому встановлено, що стан ринку медичних послуг є далеким від ринків досконалої конкуренції. Усе це дає змогу, враховуючи суть такого ринку та особливості його формування, розробити підходи до перспективного розвитку його в Україні. Виявлено, що конкуренція на ринку медичних послуг є ще доволі слабкою, а поширенню платних медичних послуг у регіонах України властивий процес дифузії, який спрямований від регіональних центрів, де розташовані вузлові медичні установи, до периферійних населених пунктів. Активізація цього процесу та створення належних конкурентних умов діяльності на регіональних ринках медичних послуг мають знайти

своє відображення у заходах регіональної політики розвитку ринку медичних послуг.

Використані джерела

1. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років. URL:<http://moz.gov.ua>.
2. Бобришева О. В. Ефективний розвиток та функціонування ринку медичних послуг в умовах глобалізації економіки та інтеграційних процесів в охороні здоров'я. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія "Економіка"*. 2014. Вип. 8-2. С. 12-18.

Худан Роман

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ Скочиляс С.М.)

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Світова практика трансформації економіки країн у ринкову показує, що типовим для неї є нерівномірність розвитку, коливання обсягів виробництва та споживання, а також виникнення кризових явищ у різних сферах та галузях національної економіки.

Криза у сфері охорони здоров'я України – це реалії сьогодення. Діяльність вітчизняних закладів охорони здоров'я здійснюється в умовах глибокої тривалої системної кризи, основними причинами якої стали: негативні наслідки краху радянської моделі системи охорони здоров'я, проблеми кадрового забезпечення діяльності сучасних медичних закладів, диспропорції у фінансово-організаційній структурі системи охорони здоров'я, структурні зміни фармацевтичного сектору національної економіки тощо.

Процес виведення вітчизняних закладів охорони здоров'я з кризового стану має відбуватися не хаотично, безсистемно, він має бути належним чином організований та скоординований. Розуміння цих аксіоматичних істин обумовлює доцільність визначення основних документів, що повинні розроблятися в процесі антикризового